

Nieuwsbrief CO₂-Prestatieladder

Editie maart 2023

In september 2022 ontving de gemeentelijke organisatie Harderwijk het certificaat van de CO₂-Prestatieladder voor niveau 4. (Ook wel 'trede 4' genoemd.) Dit certificaat geeft aan dat wij ons inzetten om de CO₂-uitstoot inzichtelijk te maken en te verlagen. Daarnaast zorgen wij ervoor dat twee van onze ketenemissies op hoofdlijnen in kaart zijn gebracht en actie wordt ondernomen CO₂-uitstoot te reduceren binnen de onderzochte ketens.

In deze halfjaarlijkse nieuwsbrief vind je updates over genomen duurzaamheidsmaatregelen en inzicht in de CO₂-uitstoot van 2022. Ook vind je achtergrondinformatie over de CO₂-prestatieladder, doelstellingen en te nemen maatregelen.

Resultaten van het afgelopen half jaar

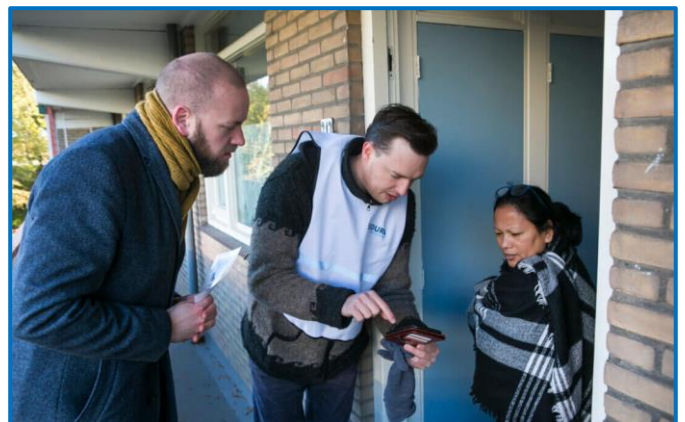
Klusteams in actie!

Vanaf begin november zijn er klusteams actief in de gemeente Harderwijk om inwoners te helpen hun energierekening te verlagen. Dit initiatief heeft als doel om inwoners van Harderwijk te steunen in deze tijd van dure energieprijzen. Tegelijkertijd is er afgesproken in het Klimaatakkoord dat er in 2030 1,5 miljoen woningen moeten zijn verduurzaamd. Beide zijn aanleiding geweest om als gemeente Harderwijk in te zetten op het verduurzamen van huizen door middel van klusteams.

Bewoners die een brief hebben gehad kunnen online via de site van energie klus een afspraak maken. Tijdens de circa 2 uur durende afspraak kunnen 7 energiebesparende oplossingen worden geïnstalleerd. Denk hierbij aan radiatorfolie, tochtstrips, buisisolatie, led verlichting en andere kleine energiebesparende oplossingen.

In november zijn de wethouders Martijn Pijnenburg en Maarten Reckman aanwezig geweest bij een actie middag georganiseerd door Endura. Bij deze middag zijn bewoners van de Goeman Borgesiusflats aangemeld voor klusteams, er is uitleg gegeven over initiatieven van Veluwe Duurzaam (energiecoach en energiemaatje) en zijn er bewegingsmelders/energieverbruiksmeters uitgedeeld.

Wil jij meer informatie hoe jij je huis kan verduurzamen? Of heb je zelf goede ideeën hoe je huis te verduurzamen? Email dan naar info@harderwijk.nl t.a.v. Lucas.

Figuur 1: Wethouder Martijn Pijnenburg tijdens de actiemiddag

Slimme bandenpompen

Harderwijk heeft een tweede slimme bandenpomp aangeschaft en geïnstalleerd. De pomp bevindt zich in Drielanden bij het winkelcentrum op de Tonselsedreef. De andere pomp staat bij de Sypel.

De pomp is snel te bedienen en geeft direct inzicht en advies over de spanning en bijbehorende CO₂-, brandstof- en geldbesparing. Externe partij 'Band Op Spanning' ontzorgt de gemeente in beheer en onderhoud van de pomp. Voor de nieuwsbrief hebben wij een update gekregen over de huidige stand van zaken, dit is hieronder per bandenpomp weergegeven.

Bandenpomp de Sypel

Bij de bandenpomp nabij de Sypel zijn er na plaatsing maar liefst 2.486 gebruikers geweest, dat zijn gemiddeld 11 gebruikers per dag. Een erg mooi aantal. Dit is goed voor maar liefst 74 ton CO₂ en € 76.531 aan besparingen. Op jaarbasis is het verwachte aantal gebruikers 4.000.

Bandenpomp Tonselsedreef

Bij de bandenpomp op de Tonselsedreef zijn er 693 gebruikers geweest, dat zijn gemiddeld 6 a 7 gebruikers per dag. Dit is goed voor maar liefst 26 ton CO₂ en € 27.721 aan besparing. Op jaarbasis is het verwachte aantal gebruikers 2.500.

Scan de QR-code om te zien waar bij u in de buurt een pomp staat.

Figuur 2: Slimme bandenpomp

Opening voedselbos

In november heeft wethouder Companjen samen met de directeur en de leerlingenraad van school De Lelie het eerste Harderwijkse voedselbos geopend!

De Lelie is een speciaal onderwijschool, zowel voor basisschool- als voor voortgezet onderwijsleerlingen. De docenten en leerlingen zijn super enthousiast over de nieuwe aanwinst op hun schoolplein. Gedurende de dag hebben de leerlingen onder begeleiding van een hovenier en het IVN het voedselbos aangeplant. Een prachtig voorbeeld van hoe schoolpleinen een bijdrage kunnen leveren aan biodiversiteit, klimaatadaptatie en natuur- en voedseleducatie!

Figuur 3: Voedselbos bij onderwijsschool De Lelie

Stadsbedrijf krijgt een nieuw elektrisch voertuig

Team stadsbedrijf heeft afgelopen jaren al veel ingezet op het verduurzamen van haar voertuigen. Veel fossiele brandstof aangedreven voertuigen zijn vervangen voor elektrische voertuigen.

Aankomend jaar komt er een nieuw elektrisch voertuig bij, weergegeven op figuur 4. Het voertuig zal voornamelijk worden gebruikt voor het onderhoud van speeltuinen. In het specifiek de verplaatsing van schors naar een van de 221 speeltuinen in Harderwijk. Een mooie toevoeging aan het steeds duurzamer wordende wagenpark!

Figuur 4: Nieuwe elektrisch voertuig stadsbedrijf

Einde samenwerking Veluwe Duurzaam

Na 14 jaar zal de samenwerking tussen Veluwe Duurzaam en de gemeenten Putten, Ermelo, Harderwijk, Nunspeet, Elburg, Oldebroek en Hattum worden beëindigd per 1 maart. Dit is de uitkomst van een aanbestedingsprocedure uitgevoerd eind vorig jaar (2022). Veluwe duurzaam en de gemeente Harderwijk kijken terug op een mooie en productieve samenwerking. In de afgelopen vier jaar zijn er maar liefst 30.000 mensen geholpen in de regio Noord-Veluwe.

De samenwerking met het nieuwe duurzaamheidsloket, [Regionaal Energie Loket](#) (REL) is sinds 1 maart gestart. De gemeente Harderwijk kijkt er naar uit om samen met REL veel duurzame stappen te zetten. Het blijft een prioriteit om inwoners op de Noord Veluwe te helpen de juiste duurzame weg te vinden.

Doelstelling

Om onze doelstelling, 84% CO₂-reductie in 2025 ten opzichte van 2017 en jaarlijks ons energieverbruik verlagen met 2%, te behalen zijn of worden de volgende maatregelen genomen:

Scope 1

- Het wagenpark vervangen door elektrische modellen indien mogelijk;
- Mogelijk van diesel overstappen op HVO (Blauwe diesel);
- Het beter isoleren van ons vastgoed;
- Zwembad aardgasvrij en energieneutraal maken;

Scope 2

- Inkopen van 100% Nederlands opgewekte groene stroom;
- Openbare verlichting vervangen door LED-verlichting;

Business travel

- Het aantal afgelegde kilometers met privé auto's terug dringen.

De CO₂-uitstoot van 2022

Twee keer per jaar monitoren we de CO₂-uitstoot door het opstellen van een CO₂-voetafdruk. Deze voetafdruk laat zien hoeveel energie we verbruiken en hoeveel CO₂ we uitstoten. Zoals in onderstaande tabel is te zien, heeft de gemeentelijk organisatie 1.464,2 ton CO₂ uitgestoten in 2022.

Achtergrondinformatie over de prestatieladder vindt u op pagina 7.

	2022	2021	Reductie t.o.v. 2017
	Ton CO ₂	Ton CO ₂	
Scope 1			
Gasverbruik *	1.180,5	1173,8	+0,5%
Brandstof (diesel)	241,2	289,7	-17%
Brandstof (benzine)	8,7	13,1	-34%
Brandstof (LPG)	0,5	0,4	+20%
Brandstof (CNG)	4,1	4,2	-2%
Smeermiddelen	1,6	1,8	-60%
Propaan			-16%
Scope 2			
Elektraverbruik**	-	-	-
Business Travel			
Openbaar vervoer (OV)	0,38	0,18	-
Zakelijke km privéauto's	24,8	14,1	-
Totaal	1464,2	1501,7	-66%

* De toename van de CO₂-uitstoot van het aardgas is te verklaren door de hogere emissiefactor in 2022. Het aardgasverbruik van het jaar 2021 en 2022 zijn vergelijkbaar.

** Het elektriciteitsverbruik wordt groen ingekocht. Hierdoor stoten we geen CO₂ meer uit met ons elektriciteitsverbruik. Dit betekent niet dat we nu onbeperkt elektriciteit kunnen gebruiken. We hebben ook de doelstelling om ons energieverbruik met 2% te verminderen per jaar.

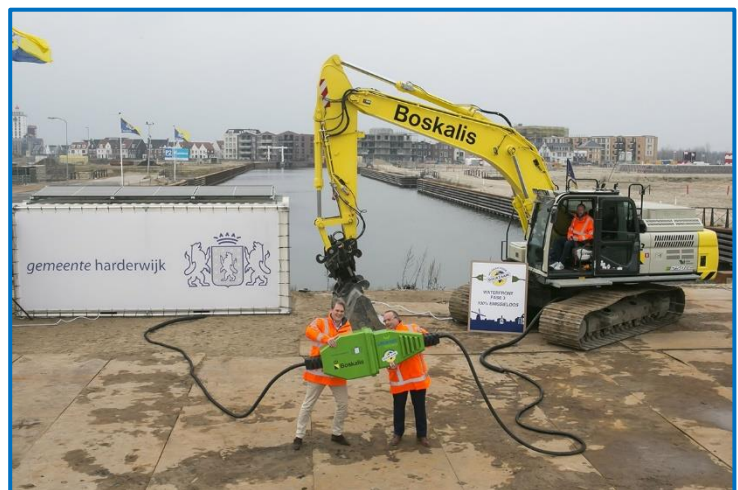
Niveau 4 op de CO₂-prestatieladder

Voor het behalen van niveau 4 op de CO₂-Prestatieladder behaald in 2022 zijn er twee ketenanalyses uitgevoerd, hier zal een actieplan uit voort komen om maatregelen te bewerkstelligen die de uitstoot zullen verminderen. Ketenanalyses zijn uitgevoerd op het gebied van openbare verharding en woon- werkverkeer.

Openbare verharding

De aanleg van openbare verharding door de gemeente veroorzaakt een aanzienlijke hoeveelheid uitstoot. Er is onderzocht hoe deze keten er precies uit ziet. Welke partijen (ketenpartners) hierbij betrokken zijn. Welke activiteiten, van productie tot realisatie en onderhoud, leiden tot uitstoot. De ketenanalyse heeft in kaart gebracht welke uitstoot er is en welke maatregelen kunnen worden genomen om dit te vermijden. Op de korte termijn wilt de gemeente Harderwijk In 2026 minimaal 50% van de werkzaamheden binnen de openbare verharding elektrisch uitvoeren. Op de lange termijn wilt de gemeente Harderwijk In 2030 ervaring hebben opgedaan bij het toepassen van een alternatief, CO₂-reducerend asfalt mengsel.

Om meer inzicht te krijgen in de keten en de mogelijkheden is gesproken met KWS. Dit is het bedrijf dat op het moment de werkzaamheden voor ons uitvoert. Daarnaast is projectleider Andries Nieuwenhuis bezig geweest met het emissieloos bouwrijp maken van Waterfront. Hiervoor is in samenwerking met Boskalis besloten om Waterfront volledig emissieloos te bouwen, om dit te bewerkstelligen worden elektrische werkbouwoertuigen gebruikt en is er een oplaad hub aangeschaft door de gemeente. In de toekomst kan de laadhub worden verplaatst om ook voor andere projecten te gebruiken, openbare verharding is hier een van.

Figuur 5: Startevenement emissieloos bouwrijp maken Waterfront

Woon- werkverkeer

Het reisgedrag van de medewerkers van de gemeente heeft invloed op de uitstoot van het woon- werkverkeer. De keuze om met de auto, het openbaar vervoer of met de fiets te gaan, maakt een groot verschil voor de uitstoot die medewerkers veroorzaken. De ketenanalyse heeft in kaart gebracht welke uitstoot er is en welke maatregelen kunnen worden genomen om dit te vermijden. Als doel wilt de gemeente Harderwijk in 2025 ten opzichte van 2022 2% minder CO₂-uitstoot in de keten woon- werkverkeer.

Naast het onderzoek naar elektrische dienstfietsen, gaat gemeente Harderwijk in gesprek met de vier directies (gemeenten Ermelo, Harderwijk en Zeewolde en Meerinzicht) om te bespreken of we gezamenlijk aan de slag kunnen met het verduurzamen van het woon- werkverkeer. Een onderzoek waaruit zal blijken welke maatregelen genomen kunnen worden om CO₂ te reduceren in de ketenanalyse woon- werkverkeer zal dit jaar nog worden uitgevoerd.

Suggesties of vragen?

Heeft u vragen en/of ideeën over deze nieuwsbrief of over het reduceren van de CO₂-uitstoot? Dan kunt u mailen naar l.kamsteeg@meerinzicht.nl of even langs lopen bij Lucas Kamsteeg!

Hoe kan ik mijn CO₂-uitstoot verminderen?

Wilt u zelf uw CO₂-uitstoot verminderen? Er zijn tal van manieren om dit te doen.

Bedenk voor uzelf welke activiteiten u doet op een dag en wat u daarvoor nodig hebt. Gebruikt u zelf direct brandstoffen, zoals met een auto of scooter? En waarvoor gebruikt u elektriciteit? En dan zijn er nog al die andere spullen die u gebruikt: voedsel, kleding, technologie etc. Er is energie gebruikt om die te maken en er zal energie worden gebruikt om die als afval te verwerken. Hier alvast enkele tips:

Slim vervoer: Kies ervoor om vaker de fiets te pakken of te lopen. Zo bespaart u brandstof. Lukt dit niet? Kijk dan of u elektrisch kunt rijden of kunt carpoolen. Ook kunt u gebruik maken van openbaar vervoer.

Duurzame energie gebruiken en afnemen: Bekijk hoeveel energie u verbruikt in uw eigen huis. Het verwarmen, koelen van de woning en huishoudelijk apparaten verbruiken veel energie. Weet u waar uw energieleverancier de energie vandaan haalt? Heeft u een slimme meter zodat u meer inzicht krijgt in uw verbruik? Er zijn veel maatregelen die u kunt nemen in huis om energie te besparen.

Kies lokaal: Koop producten en diensten zoveel mogelijk uit uw eigen omgeving. Fruit of eieren uit de supermarkt hebben vaak lange afstanden afgelegd en zijn soms zelfs geïmporteerd uit andere landen. Een lokale groenteboer verkoopt producten uit de eigen streek. Ook zijn er steeds meer boeren die op hun erf zelfgemaakte producten verkopen.

Hergebruik van materialen: Repareren, hergebruiken, afval scheiden en recyclen. Gooi niet zomaar iets weg. Producten hebben een langere levensduur als u de tijd neemt het te repareren. En als u het zelf niet meer kan gebruiken, misschien kan een ander dat nog wel. Maak hiervoor gebruik van uw lokale kringloopwinkel.

Eetwissels: Eet minder vlees. Bij de productie van vlees komt veel CO₂ vrij. Kies er vaker voor om gerechten met vlees te vervangen door een gerecht zonder vlees. Of kies een vleesvervanger.

Wat is de CO₂-Prestatieladder?

De CO₂-Prestatieladder is een managementsysteem waarmee een organisatie inzicht verkrijgt in zijn CO₂-uitstoot en concrete maatregelen en doelen opstelt om deze te verminderen. Er zijn 5 niveaus.

De CO₂-uitstoot van de Gemeente Harderwijk wordt op basis van de volgende zaken geïventariseerd:

- Wagenpark
- Openbare verlichting
- Vastgoed
- Gemeentelijke huisvesting

Naast het verkrijgen van inzicht en het stellen van doelen, is communicatie een belangrijk onderdeel. Niet alleen naar buiten toe, maar ook voor de bewustwording onder de collega's en wat zij kunnen bijdragen om de CO₂-uitstoot te verminderen. Ideeën zijn dus altijd welkom!

Voetafdruk/Footprint

Op pagina 3 heeft u kunnen lezen over de CO₂-voetafdruk. We berekenen elk half jaar hoeveel CO₂ we verbruiken en uitstoten en maken dat overzichtelijk in een zogeheten voetafdruk. Hierbij maken we onderscheid in drie typen uitstoot, ook wel de 'scopes' genoemd:

Scope 1 – Gassen, brandstoffen en smeermiddelen: De eerste scope gaat over alle CO₂ die direct door onze eigen bronnen worden uitgestoten. Voor onze voetafdruk is dit het gasverbruik in gebouwen (vooral voor verwarming), de brandstoffen en smeermiddelen voor eigen wagens en andere werktuigen, en het propaangas waarmee de bosschuur wordt verwarmd.

Scope 2 – Elektra De tweede scope gaat over CO₂ die we indirect uitstoten. De uitstoot ontstaat dan bij de opwekking van bijvoorbeeld elektriciteit. Als u bijvoorbeeld een lamp aan zet, dan stoot die lamp geen CO₂ uit. Als de lamp grijze stroom gebruikt, vindt die uitstoot plaats bij een elektriciteitscentrale. Als de lamp energie gebruikt dat is opgewekt door bijvoorbeeld windturbines (groene stroom), is er geen CO₂-uitstoot. Voor onze voetafdruk gaat dit over de elektriciteit die wij gebruiken voor het gemeentelijke eigendom (verlichting, gebouwen, cameratoezicht, havens etc.).

Business Travel Dit is de indirecte uitstoot door gedeclareerde zakelijke kilometers en gebruik van openbaar vervoer voor zakelijk en woon-werkverkeer. Bij scope 1 gaat het dus ook uitstoot bij verkeer door gemeentelijke voertuigen en bij business travel over uitstoot bij voertuigen die niet in eigendom zijn van de gemeente zoals een trein of bus.